

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Dissapte 5 de Novembre de 1898

Núm. 3.745

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 1
n provincies trimestre. 3/50
Extranger y Ultramar 7
Anàlisi, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son les millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de.....

TÓS

La que paga més contribució de la provincia.

Ceps americans

Hort de D. PAU ABELLÓ (prop de la carretera de Tarragona)

ARRELLATS SUPERIORS.—PREUS VENTATJOSOS.—AUTENTICITAT GARANTIDA.

Pera tractar, al mateix hort ó a casa del propietari, carrer del Roser, núm. 4.

Siska Van Roosemael

CUENTO FLAMENCH, D' EN E. CONCIENSE

(Continuació)

Y ab mes calma seguí dient:

—Cada classe social te las sevas costúms y la seva manera de viure. Lo que es bo, decent y util pera la filla d' un noble es moltas vegadas dolent, inconvenient y pernicios pera la filla d' un botiguier. Lo dolent que hi ha en la educació que donan en los colegis de que parlém, neix precisament de que inspira las mateixas ideas a la filla del sabater que a la d' un noble ó gran propietari, y en que donan la mateixa educació a la que está destinada a guanyarse la vida treballant que a la que may haurá de fer ús de la seva inteligencia sino para adornar lo estudi d' una luxosa ociositat. Aixó es lo que corromp fins los fonaments de la societat. Totas las jovenetas volen ferse senyoretas y l' afany del luxu engendra la peresa, lo derrotzar, la conducta lleugera y altres cosas encara pitjors. Ens omplen la casa de coquetas afrancesadas, mes no de bonas y fenyosas mares de familia, segons las costúms flamencas.

Lo pare Van Roosemael, s' aixecó soptadament de la cadira y ab gran resolució digué:

—Vaja, sou massa bo, metje, y vos molesten parlant massa sobre 'l mateix tema, Tenfu molta rahó. Siska anirá al colegi de X... ó's quedará a casa, tant cert com yo 'm dich Van Roosemael ¡Quedis la meva dona ab lo seu francés! Dirán que anem contra la corrent, perque parlém nostra llengua materna... Be, que ho digan! Jo 'ls respondré. Lo que es hó, es hó, y 'l que encara ho vol fer mes hó es un ximple... En una paraula: Siska 's quedará a casa.

Pero 'l bon home no havia contat ab lo caràcter testarut de la seva dona, que al mon no veyia res mes que la seva filla.

—No corris tant, Van Roosemael, digué. Has cantat massa aviat victoria. Sentat y reprimeixte 'l geni, fill meu. Metje, feume 'l favor de dir, quin mal trobeu en que la nostra filla aprengui 'l francés y s' eduqui tan be com la filla d' un noble? ¡Creyeu que per aixó no sería tan bona com es?

Lo metje, ya va comprendre que se las tenia d' haver contra una ferma resolució de la que no 's voldria abdicar ni transigir; aixís es, que camyant de tó, afegí ab ven mes grave:

—Cap mal hi trobo, si el colegi que teniu pensat reb una bona educació y adquireix, amés, coneixements útils, pero vos, pobre mare, ignoreu lo que las jovenetas poden aprendre de las sevas mestres, y mes que tot de las sevas condeixebles en aquellas escolars. ¡Voleu que os ho digni? Donchs escolteu, encara que las vritats siguin ben tristas; aprendrá 'l francés, res mes cert; pero ab la llengua francesa s' adquireixen los habits francesos; s' apren per exemple, a mirar de reüll, de fer muecas y de mossegarse 'l llavis pera semblar mes bonichs y agradables; s' apren la manera de enganyar als pares en profit d' un amor romantich, de dir, secret; a omplirse 'l cap d' idees exaltadas, que

secan l' ánima y 'l cos, a usar de pomadero y perfums, a riesarse 'ls cabells a la neige, en tirebouchon ó a la chenoste; a vestirse en negligé, en robe de ville ó en costume de bal; ó ha fer reverencias ó acotzarse segons la categoria de las personas a qui 's saluda; un gran acatament devant del rich, una lleugera inclinació de cap pera 'l ciutadà acomodat, y ni l' adu pera 'l qui no te res. Aprenen cansons inmorals que despertan prematurament las passions y enseyan a las jovenetas paraulas y cosas que no han de saber may; en una paraula, cansons que ab una melodia ensisadora, enclobuen un fondo d' immoralitat y de corrupció. Donchs hé, ¿son aquells los coneixments que ha de tindre una cristiana filla d' uns bons y honrats comerciants?

Lo metje ben be 's va adonar de que en aquell moment las sevas paraulas causaban fonda impresió en l' ánima de abdes oyents; las sevas miradas se sentian dominadas por las de 'n Piskmans y no gosavan a contestar, com si la veu del metje fos la de la seva conciencia. Mes lo metje, que desitjava ans que tot salvar a Siska, que tan estimava, continuá ab tó ya mes viu:

—Baix la ardent exaltació de las passions y contra las lleys de la naturalesa, 's seca 'l cor de las jovenetas y se 'l tanca als sentiments; los seus pares se converteixen, pera ellas, en grunones dels temps antichs y en vells avaros que estalvian fins un xavo. Califican d' enemichs de las diversions als seus marits, quina butzaca no está may prou plena pera 'ls seus capritxos, y tenen la desgracia de no semblarse en re als seductors ab quins havia somiat la seva imaginació; no portan may un afecte als qui ab ellas s' han casat; trenquen la fidelitat del matrimoni y trepitjan totas las lleys del honor. ¡Y sabeu d' ahont venen totas aquestas cosas? De París, aqueix foc d' impietat y de corrupció, d' aqueix París en quina vida volen iniciar a vostra filla. Aquí teniu a Hortensia Spinael. ¿Que es sino una coqueta estúpida, que a la vegada festeja ab cincuenta jovenes impúdichs, escoltant d' ells tot lo dia paraulas y cosas que faria avergonyar aquest front arrugat sota 'ls meus cabells blancs? En una paraula una vanidosa que ha perdut la reputació. ¿Que arribará a ser? ¡Creyeu que farà fortuna? May; jugará tant ab lo foch que acabarà per cremarse; y allavors, adu coquetaria y tot lo demés!

(Continuará.)

La nit de Tot-Sans

Recorts de la emigració

Eram a Prades de Fransa, aquell poble bonich y espayós situat al peu dels Pirineus Orientals, aquell poble que es germá nostre en costúms, en llengua y en tot; allí 'ns estavam al «auberge» de ca'n Pagés ahont s' hi restauravam alguns catalans y altra gent d' aquella encontrada. Tota la pageda del Conflent y Vallespir coneixia a ca'n Pagés, situat al carrer Ample, un dels millors carrers de Prades.

Hi havia aquell any duas festas; no hi mancava feste al poble, ni tampoch les sevas ballas; pero jo, que pera seguir terreno m' havia emigrat a Fransa,

quan venian duas festas al poble no las hi passava; de fer una excursió a peu ó a cavall, ja fos curta ó ja fos llarga.

—¡Ahont vol anar? me deya en Pagés.

—A Bourg-Madama, li vaig contestar.

—Miris que farà fret per dins als Pirineus.

—Si no 'n fa més que aquí encara hi puch anar vestit d' istiu—li deya jo.

La veritat, feya més aviat calor que fret. La nit de Tot-Sans d' aquell any se 'ns va presentar espléndida allí a Prades; estava asserenat, los estels espurnejant, y tot feya preveure un viatge felís. La «voiture» sortia a las onze de la nit de Prades; varem sopar y després varem pendre café a ca'n Pagés mateix, que 'l té a la planta baixa de la casa, pero a las deu, com de costum, van tancar las portas del café, y 'ns varem trobar tres que haviam de marxar, un fins a Olette, un altre fins a Font-Pedronse y jo, que anava més lluny, fins a Bourg-Madama. Una volta al carrer varem dir que en compte d' anar a pendre assiento a la casa que sortian los cotxes, valia més, ja que feya tan bona nit, començar a caminar y allí ahont s' atrapés lo cotxe ja hi pujaríam. Aixís ho varem decidir, y veus aquí tota tres pel carrer Ample amunt, anant sortint de Prades, pero ja sense trobar ja casi ningú per tot lo llarch d' aquell carrer, deixant ja las últimas casas per empalmar ab la carretera que corre pels baixos dels Pirineus Orientals fins a l' Arriege.

¡Quina nit més fantástica vaig passar! ¡Y quantas cosas s' han de passar anant pel mon! Potser hi ajudava lo esser la nit de Tot-Sans, pero no ho crech, perque ni casi hi pensava en que fossim la nit d' aquesta festa.

Lo tragecte que hi ha de Prades a Vilafranca (Conflent), unas tres horas, lo varem passar felís, no 's va fer nosa ningú, perque no varem trobar cap ànima viventa que viatjés de nit y a peu per aquellas tres horas de carretera; anavan conversant entre-mitj del silenci y soletat d' aquella nit, interromput solzament per las aus que dels cims dels Pirineus, tot gisclant y ab las alas esteses baixavan a plana, ó bé quan tocavan horas en los campanars d' aquells poblets, prop de la carretera que se sentien vibrants, atravesant l' espay y perdentse 'l ressó allá lluny, entre montanyas y fondaladas.

Al peu del Pirineu y com aucell arrupit está Vilafranca, que sembla que tingui por ab la posició que está de la neu y de la tramontana, veyentshi encare 'ls portals y part de murallas de quan era catalana.

Al punt de dos quarts d' una hi entravam; tot tancat; ¡quins quietut hi havia y quin silenci! Varem traspasar tot lo poble sense trobar un ánima, ni tan sols sentir lo lladruch d' un gos; semblava que hagués sim entrat a un poble mort ó a un cementiri, y aquella nit encare ho semblava més. Sortirem per lo portal oposat y, sens adornarmen, me vaig trobar ab lo riu Tech al costat; lo soroll que feya l' aygua y lo posarse lo cel entranynat y un ayre fret que baixa, feyan lo viatge trist, pero ho va ser més encare, més endavant.

Ja 'ns acostávam a Olette, ahont se quedava un company, descobrintse entre la poca claror que feya la lluna, los bultos de las casetas, fins que poch temps

després hi varem entrar ab quietut com á Vilafrauca y per un carrer que casi hi vaig pujar de quatre grapes; vaig anar á la caseta d' aquell company de viatge, éll va trucar á la porta y varen obrir, y tots tres cap dalt á casa, ens varen treure formatje, fruytas, beure, en ff, allí varem fer la castanyada, dihentnos éll: aquí esperarán lo cotxe y entre tant menjin castanyas.

En rahons y més rahons y menjant y bevent, va passar lo cotxe per baix á la carretera y no se 'n vam adonar; salzament jo vaig obrir una finestra, sentint los cascavells dels cavalls, que ja havian passatbastant amunt del poble y girantme cap dintre la sala vaig dir: ¿Sentiu los cascavells del cotxe que ja passa? vaig á aturarlo per pendre dos plassas. Y dihentlos aixó baixo las escalas y per aquell carrer avall vaig corre fins atrapar-lo.

—Majorall—li digué—aquí á Olette hi ha dos plassas; si os espereu vaig á buscarlas.

—Que vinguin—me digué l' home—ja m' esperaré un rato.

Y jo corrent per aquella pujada, que ja va esser sort que no caygués, arribo dalt y no trobo la casa; busca d' aquí busca d' allá, vaig estar mitj quart per trobar-la y entretant ja sentia 'l cotxe com marxava; pujo dalt á la casa y dich: company, lo cotxe ha marxat, si no veniu me 'n vaig, donchs, fins atrapar-lo.

—Ja pots anar, noy, que jo no sortiré fins á la matinata—me digué,—y 'l cotxe ja l' atraparás á Fontpedronsa; no cal que corris ni 't cansis, tot vé de pujada, y allí fa alto y pots atrapar-lo.

Sortia de casa tot sol, y avall fins á la carretera; feya una fosca que á deu passos ja no veyia res; lo cotxe, quan menos, me tindria un quart de ventatja, perque encara que m' aturés alguna vegada per escoltar, no sentia res; lo riu que no deix la carretera feya algo de soroll y de vegadas no 'n feya gens; la lluna s' havia amagat darrera 'ls núvols y aquestos anavan deixant caure alguna bolva de neu d' aquella petita y freda y de tant en tant alguna alenada de tramontana d' aquella que de tant freda passa la roba y la pell. Jo amunt com una cosa del altre mon. Lo temps fosch que fosch, que com més caminava menos hi veyia; ja deuria esser més de las duas, tot caminant me semblava sentir un soroll de ferros y cadenas, m' aturava, escoltava, no sentia res; tornava á caminar, escoltant sempre, y al cap d' un rato tornava á sentir lo mateix: com arrossegavan cadenas y grinyols de ferros; com lo soroll no era seguit, m' estranyava més y deya entre mí mateix: «qué será aixó? sembla que s' acosta; qualsevol diria que 'ls diables se m' han d' emportar ab cós y ànima...» Y anant caminant, no veyent més que una mica de blancor de la carretera al meu davant, y fins aquella blancor se m' va acabar y vaig dir «aquí hi haurá un túnel, semblan tot montanyas», y ho era: vaig entrar dins y era tan fosch, que no veyia ahont posava 'ls peus. No sé hont soch—deya—paupava y no trobava res pels meus costats, pero caminava poch-á-poch, dhent, per aixó, ja 'n deuré sortir d' aquí dins; de tant en tant aquell soroll de cadenas se tornava á sentir, pero més aprop. Veuré que será aixó, deya entre mí mateix, anant caminant per un costat del túnel, aguantantme la respiració per veure si se sentia soroll per dins.

I. LLEVAT.

(Acabard.)

CRÓNICA

Sessió del Ajuntament

Baix la presidencia del M.ltre. Sr. Alcalde don Joseph Maria Borrás y Sardá y ab assistencia dels regidors senyors Massó, Briansó, Casagualde, Nogués, Vergés, Mayner, Más, Jordana, Quer, Bartolí, Pallejá y Vallvé, tingué lloch ahir la de segona convocatoria, la qual comensá á la hora senyalada.

Se llegí y aprobá l' acta de la anterior.

La Corporació Municipal quedá enterada que en los Butlletins Oficials corresponents á la última setmana no insertavan cap disposició d' interés pera la mateixa.

De la mateixa manera s' enterá de las adhesions dels Ajuntaments de Pobolada y Flix, á la exposició que aixecá á la Excm. Diputació provincial y á proposa del senyor Vergés s' acordá que se 'ls hi contesti havent vist ab satisfacció la seva adhesió.

S' aprobaren varis dictámens de la secció de Foment.

Lo senyor Pallejá en sa calitat de President accidental de la secció de Foment manifestá que aquesta havia pres l' acort d' iluminar per alguns dias y per

assaig lo carrer de Llovera per medi de la electricitat aprofitant la oferta de la Societat Latiheule y Coca de fer de franch las instalaciones y cobrar lo mateix que l' Ajuntament paga per cada fanal y per lo tant ho proposava pera que s' aprobés. S' aprobá ab forsa executiva.

A proposa d' un senyor regidor s' acordá que l' Ajuntament segueixi pagant la pensió á dos families que 'ls reservistas moriren á Cuba fins que quedin resoltos los expedients que s' instruheixen.

Lo senyor Bartolí proposá y quedá acordat que tots los fills de Reus que vinguin de las colonias se 'ls emplehi á Consums fins que trobin feya dels seus oficis.

Lo senyor Nogués donant compte de la inauguració de la Escola de Dibux Municipal proposá que 's votessin 300 pessetas pera 'ls gastos que son sosteniment ocasioni.

Passá á la secció corresponent una proposició del senyor Nogués pera que 'l Depositari del Ajuntament s' encarregui de cobrar los crédits d' aquets per la via executiva.

Y no haventhi cap més assumpto de que tractar s' aixecá la sessió.

Ahir en la vinícola villa de Vallmoll se celebraren uns solemnes funerals pera l' etern descans del qui en vida fou lo virtuós Rector d' aquella Parroquia Mossen Jaume Fonts y Morgades, oncle de nostre estimat company lo Director del *Semanario Católico* d' aquesta ciutat D. Jaume Constantí.

A aquella funció religiosa al igual que á l' enterro del Reverent Fons, que 's verificá lo passat dimars, hi assistí lo mes distingit del poble y gran concurrencia, prova de lo molt que se l' estimaba per sas envejables dots personals.

Envién la expresió de nostre mes sentit pèsam al Director del *Semanario Católico* y á la familia del virtuós capellá.

L' «Engineer» de Londres publica lo següent:

«Ha causat molta estranyesa la poca eficacia que caracteriza son toch á Guantánamo y Santiago. Un oficial del canoner americá «Montgomery» ha lograt fer bastanta llum sobre l' assumpto, diu 'l «Scientific American». Dit oficial, que visitá al «Maria Teresa» després de la destrucció de la escuadra d' en Cervera en busca de *souvenirs*, trobá gran quantitat de cartutxes Maüser en paquets de cinch, preparats pera introduhir en los dipòsits ó receptacles dels fusells. Sí totas las forsas espanyolas de mar y terra estavan equipadas ab la mateixa classe de municions, tant en Cervera com en Toral feren be en rendirse quan ho feren. Los cartutxos consistían en un canó de metall carregat de pel y uns quants grans de pólvora. La bala no era ni de metall ni de plom, sino de fosta. Algun contractista del exercit havia enganyat al Negociant d' Armament de la Marina espanyola. En quina quantitat s' han usat aquestas balas Maüser de fosta probablement no se sabrà may.»

Vegis lo nom dels escriptors premiats en lo darrer Certámen de Girona:

«De «Lo cant de la terra», premi de S. M. la Reyna, don Francisco Viver.—Dels accésits á dit premi, «De nit», poema idilli, y «Naturas», don Eduardo Girbal y don Artur Masriera.—De «Lo mal remensa», premi del ex-gobernador civil senyor de la Serna, don Francesch Ubach y Vinyeta.—Del treball en prosa «Influencia del teléfono en el porvenir», resultá esser son autor don Marcel·lí Güell.—De «La brivalla d' en Boquica», accésit al premi de la Diputació, n' es autor don Joan Boloix.—Lo treball «Lo parlament de Casp», que correspón al premi del senyor Comte de Serra, es original de don Eudalt Puig y Deulofau.—Dels dos accésits al premi del senyor Marqués del Busto «Sant Narcís y A Sant Narcís Patró de Girona», resultaren autors don Narcís de Fontanilles y don Antonio Vives.—Lo senyor Sampere y Miquel, es l' autor del treball «Breve historia del Castillo de Hostalrich», que obtingué 'l premi del senyor Comyn, y don Manel Rubos y Cobos, ho es el titulat «De interés sumo es el estudiar y conocer los progresos y la sucesion de las obras de arte, porque revelan su último enlace con la religión, la filosofía y las costumbres señalando el camino seguido por el alma y la imaginación del hombre.—Lo premi de la Associació Literaria, lo obtingué don Antoni Bori y Fontestá, ab «Boyra y Sol». Obtingueren accésits «A través de la vida», de don Eduart Girbal, «Lo viuda de Naim», de don Narcís de Fontanilles, «Font Divina», de don Angel Tremols y «Lo llegat del avi», de don Joan Manuel Casademunt.

Segons l' article 45 del Real decret vigent d' inspecció, en aquest mes deuen formar las juntas provincials las ternas pera 'l nomenclament dels delegats y subdelegats d' inspecció.

Com hi ha algunas families que fan gestions pera embarcar en los barcos que condeheixen emigrants als ports d' América, creyem oportú advertirlos que pera obtenir passatje en los indicats barcos necessitan provehirse dels documents següents:

Primer. Certificació de naixement.

Segon. Idem de conducta, expedida per la alcaldía del consell.

Tercer. Idem d' antecedents penals per lo secretari de govern del jutjat de primera instancia.

Quart. Consentiment del pare, ó en son defecte de la mare, pera embarcarse.

Quint. Cédula personal ab la senya del interesat, autorizada per la alcaldía.

Aquets documents, legalisats en forma, se presentarán ab sollicitut al senyor governador civil de la provincia, á fi de que 's visin, sens qual requisit no son admisibles en lo punt d' embarch.

Copiém del «Diario de Tortosa»:

«S' han suspés los treballs de construcció del pont sobre 'l barranch de Sant Anton, en la carretera general del Estat, de Castelló á Terragona.

Per varias rahons de carácter técnich, segons de públich s' assegura, es poch menos que irrealizable lo projecte que vé obligat á construhir lo contractista, y davant los inconvenients insuperables que ha trobat en la práctica, ha resolt marxar cap á Madrid, al objecte de gestionar prop de la Direcció general d' Obras Públicas, lo logro d' algunas modificacions que fassin viable la obra.

Com aquesta se troba completament paralizada, y 'l país es lo qui paga los plats trencats, com sol dirse, encarque no sia éll lo cridat á desfer las equivocacions ó á corregir defectes, cridém seriament la atenció del digno diputat á Còrts per lo vehí Districte de Roquetes, nostre distingit amic D. Vicens López Puigerver, tan interessat sempre en la construcció d' aquesta millora, pera que 's fixi altre vegada ab molta atenció en aquest assumpto, y contribuixi ab promptitut á las solucions prácticas que 'l país exigeix, á fi de reanudar en breu los interromputs treballs d' un pontó sumament necessari pera 'l servey públich, donchs sense éll sobrevenen incomunicacions, y s' originan grans perjudicis en épocas de plujas.»

La Real Academia Espanyola ha adjudicat lo premi fundat en 1891 pera recompensar á la millor de las obras dramáticas que cada cinch anys s' estrenen en los teatros de la Península, á la obra del Sr. Felu y Codina titulada «María del Carmen», per ser la mateixa superior á cuantas se n' han estrenat en l' última quinqueni.

Los que 's creguin ab dret á percebir las quatre mil pessetas del premi podrán, per sí ó per medi de persona autorizada, passarán á recullir en la Secretaria de dita Corporació, presentant com justificant de son dret los documents que acreditin sa qualitat de hereus del expressat Sr. Felu y Codina.

Llegim en lo *Diario de Zaragoza*:

«En la última reunió celebrada per los propietaris de fincas urbanas. acordaren sollicitar del govern la supressió del 30 per 100 que sobre las mateixas tenen imposats en concepte de tributació, y recabar del Ajuntament d' aquesta ciutat se porta á efecte lo projecte de alcanterillat de la ciutat.»

Lo recaudat en la Administració de Consums en lo dia d' ahir per diferents especies puja la quantitat de pessetas 1149'11.

En lo vapor «Montserrat», arribat lo dia primer á Cádiz, venen mes de 400 malalts graves del exercit de Cuba.

Los metjes creuen que morirán lo menos cent en Cádiz.

Lo cuadro que presenta la enfermeria es horrible. Durant la travessia han mort gran número dels que regrejavan á la Península. Entre 'ls morts figuran los següents que son de Catalunya:

Pere Manda Pau, de Girona.
Anton Ulloa Burdona, de Barcelona.
Ramón Porera Cortina, de la Pola (Barcelona).
Francisco Gaurrovi Calsolis, de Esplugas Calva (Lleyda).
Francisco Murel Miro, de idem idem idem.

Anton Vidal Ferrer, de Barcelona.
 Andreu Castell Farineu, de Bossot (Lleyda).
 Vicens Cuartero Araguel, de Lleyda.
 També n' han mort 26 cual naturalesa s' ignora.

Secció oficial

Registre civil

del dia 3 de Novembre de 1898

Naixements

Balbina Casamajó Arbonés, de Joan y María.—
 Andreu Fonts Renach, de Andreu y María.—María
 Samora Andreu, de Bonaventura y Emerenciana.—
 María Llorca Roca, de Andreu y Francisca.—Jascinta
 Pujol Gironés, de Pere y Paulina.

Matrimonis

Joseph Crós Toda, ab Ignés Aguiló Brell.

Defuncions

María Vallés Ventura, 6 anys, Presó, 12.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Sacarias.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesc
 Demà a dos quarts de vuyt del matí tindrà lloch la comunió general pera 'ls congregants de Sant Lluís Gonzaga y a dos quarts de cinch de la tarde le Trissagi María y demès actes piadosos en honor de son Sant Patró. A dos quarts de sis l' últim dia del Novenari d' ànimas predicant lo Rvnt. Mossen Jaume Benages.

Sant de demà.—Sant Severo.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 3

De Hamburg y esc. en 19 dias v. inglés Georgian, de 676 ts. ab tránzit, consignat als senyors Mac-Andrews y C.^a

De Port-Vendres en 2 dias gol. Joven Pepita, de 73 ts., ab bocoyos buyts, consignat á don Antoni Marinè.

De Cette en 21 horas v. italiá Marchesino, de 563 ts., ab bocoyos buyts, consignat als senyors Viuda y Nebot de P. Ferrer y Mary.

De Génova y esc. en 7 dias, v. Grao de 1.010 toneladas, ab efectes, consignat á don Antoni Mas.

Despatxadas

Pera Aguilas llaut Astrea, ab efectes.

Pera Londres y esc., v. inglés Georgian, ab efectes.

Pera Londres y esc. v. inglés Gravina, ab efectes.

Pera Cette v. italiá Marchesino, ab ví.

Pera Malaga y esc. v. Grao, ab efectes.

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del dia d' ahir.

Interior	55'30	Cubas del 86	65'81
Exterior	'	Cubas del 90	51'50
Colonial	'	Aduanas	89'50
Norts	24'	Ob. 5 0/0 Almansa	81'50
Fransas	'	Id. 3 0/0 Fransa	42'87
Filipinas	79'		

PARIS

Exterior 41'10 Norts

GIROS

París 49'15 Londres 37'78

Se reben órdenes pera operaciones de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valores cotisables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

J. Marsans Roí

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	55'30	Aduanas	89'50
Exterior	'	Norts	24'
Amortizable	'	Fransas	26'45
Cubas 1896	65'87	Obs. 6 0/0 Fransa	82'50
Cubas 1890	51'50	Id. 3 0/0	42'87
Exterior París	41'25		

GIROS
 París 49'15 Londres 37'78

Órdenes de Bolsa para Barcelona, Madrid y París.—
 Compra y venta al comptat de tota classe de valores.—
 Descompte de cupons.—Compra de monedas d' or y
 billetes de tots los paissos.

**Gambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta
 plassa facilitats per los corredors de comers
 D. Joan Llauredó Prats, D. Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.**

Londres á 90 dias fetxa.
 » á 8 dias vista.
 París á 8 dias »
 Marsella á 8 dias »

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.	710	750	
Industrial Farinera		500	
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	450	500	
Manufacturera de Algodón		100	
Companyia Reusense de Tranvias			
Companyia Reusense de Tranvias privilegiadas de cinch per 100	200		

Anuncis particulars

A caure tocan

—Qué m compta vosté?
 —¡Que he de comptarli, si tinchs tot lo cos dolorit d' una cayguda que he fet fa un moment.
 —¡Home! y cómo no usa vosté las camisas de CHEVIOT INGLÉS que 'l guardarán dels cops.

500 corbatas para elegir pasetas 1'25 una.

ESCORIAS THOMAS.—
 Véigis l' anunci de la quarta plana. Dirigirse á casa Gambús, carrer de Vila Bou) 12.

¿Qué es hernia?

La hernia, terme facultatiu que significa lo que vulgarment s' anomena quebradura, quibrancia, relaxació. (Irenat), es la separació dels teixits que forman la paret del ventre, per quina obertura surten los intestins.

¿Cómo se coneix?

Per la excrecencia, (bulto), més ó menós teu ó mes ó menos gros que apareix estani dret y desapareix las mes de las vegadas tirantse al llit.

¿Quinas son sas consecuencias?

La persona que sofreix aquesta dolencia orgánica, que apareix molts vegadas insensiblement y per relaxació natural dels teixits, ó be á consecuencia d' un esforç voluntari ó involuntari, com es lo tossir ó estornudar, está exposat continuament á una mort horrible; per aixó basta una mala digestió, ó una petita inflamació en la vora de l' anella ú obertura que deix passar l' intestí para efectuar-se la estrangulació del mateix.

Consecuencia de lo dit es lo creure que qualsevol armatost mentres tingui 'l nom de braguer ja las suficient para aliviar sa dolencia, qua nno es aixis, sino que es precis que 'l braguer sia aplicat en cada cas, per personas coneixedoras de son mecanisme, y no per mans inexpertes, que colocan braguers al atzar, com si operació tan delicada fos la cosa més senzilla.

Braguerets de cauchou, ab resort para la prompta curació dels tendres infants.

Tirants Omoplàtics para evitar lo carregament d' espatllas.

Faixas hipogástricas para corregir la obesitat, dilatació y abultament del vent re.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias, ab clarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Companyia cómic-dramática de don Wenceslao Bueno.

Funció pera avay.—8.º d' abono.—Estreno de la magnífica tragedia en 3 actes del eminent dramaturg D. Angel Guimerá titulada «Tierra baja» y la graciosa comedia en un acte «Hija única».

Entrada á localitat 3 rals.—Id. al Paradís, 2.

A tres quarts de nou.

TELEGRAMAS

Madrid 4.

Lo general Weyler es'igué conferenciant ahir á la tarde durant una hora ab lo senyor Sagasta en lo ministeri de Foment. Després de la conferencia, don Práxedes aná acompanyant per tot l'edifici al general para ensenyarli lo nou ministeri. S' accentúa la creencia de que Weyler será ministre de la Guerra molt prompte.

—Sembla que 'l creuer auxiliar «Rápido» sorti ahir á la nit de Cádiz conduhint forsas á Rio de Oro.

—Diuhen de Saragossa que han comensat los travalls pera la Assamblea general de las Cambras de Comers.

Se calcula en 145 los representants que assis'irán á la mentada Assamblea. Lo dia 20 comensarán las sessions.

—Diuhen de París que ahir sorti pera Londres un enviat extraordinari ab las últimas instrucciones de la cuestió de Fashoda.

Lo comandant Marchant ha arribat al Cairo, procedent de Fashoda, y 's creu que ja haurá rebut instrucciones d' abandonar lo país y després se donará per acabat lo conflicte.

—Ha sortit de Cádiz pera Tánger, pera una missió reservada del Govern, lo transport de guerra «General Valdés».

—«El Liberal» reproduheix lo que fa dias digué «El País». Que 'l pressupost sols ficssa 100.000 homes de contingent, y, apesar d' aixó, se 'n inclouhen 119 mil en lo servey actiu. Aquestos 19 mil están de sobra, y per altra part s' han d' equipar y uniformar sense crédito pera ferho.

—De Valencia diuhen que la noticia de la reclamació de Fransa per l' assumpto de Touchet ha produhit gran excitació.

L' Ajuntament celebrá sessió ahir á la nit y acordá nombrar una comissió que vingui á Madrid. Dita comissió je ha sortit de Valencia, y la forman, entre alt es, l' Alcalde y 'l Diputat Sr. Blasco Ibañez. Porta 'ls datos que demostren lo dret de la ciutat. Ahir se seguiren tallant postes y cables de la fábrica dels hereders de Campo, de tots los edificis públichs. Los propietaris d' edificis particulars han exigít al contractista que 'ls tregui 'ls postes y cables de sas fincas.

La fábrica no podrá funcionar.

—Telegrafian de Nova York que ahir se doná la primera ordre pera la ocupació de Cuba per las forsas yankees.

En dita ordre 's disposa que una brigada ocupi á Nuevitas y Puerto Príncipe. Las tropas que han d' ocupar aquets punts s' embarcarán á Nova York lo dia 22 del corrent.

—De la Coruña diuhen que ha arribat lo «Jover Serra», no admetétsel á lliure plática per haver tocat á Nova Orleans y conduhir mercancia «contumaz».

S' ha consultat al ministeri de la Gobernació para reduhir la cuarentena, puig en lo llatzaret la está sufrint lo «Pío IX».

Lo «Jover Serra» está incomunicat en ayguas del llatzaret. Conduheix 240 passajers. Porta 624 mil pesos.

—Lo senyor Sagasta creu, segons, «El Liberal», que acabats los travalls de la comissió de la pau y resolta per lo Tribunal Suprém y 'l Consell d' Estat la cuestió de la inmunitat parlamentaria, pot abordar la cuestió política y fer una modificació del Gabinet para presentarse després á las Cortes. «El Liberal» creu que 'l senyor Sagasta no acertará en los seus cálculs.

Ferrocarril económic de Reus á Salou

SERVEY DE TRENS QUE REGIRÁ DESDE 'L DIA PRIMER D' OCTUBRE DE 1898

Sortidas de Reus: Matí, 4'10, 9'06.—Tarde, 2'32, 5'43.

Sortidas de Salou: Matí, 4'56, 10'49.—Tarde, 5'10.—Nit, 7'25.

Tranvia á vapor desde la estación del ferrocarril económico fms frente 'l carrer Closa de Mestres.

Sortidas de la estación: 11'20 matí.

Sortidas de la Closa de Mestres: 8'45 matí y 2'15 tarde.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Reus 26 de Septiembre de 1898.

Imp. de C. Ferrande.—Plassa de la Constitució.

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 4.ª, 2.ª y tercera.
8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
12:11 t. mercancías, segunda y tercera.
1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

5:25 m. (per Vilafranca).
9:46 m. (per Vilanova).
1:58 t. per id.
7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes)

De Reus á Mora

9:33 m.—1:04 t.—3:10 t.—7:19 y 9:57 nit.

De Mora á Reus

4:21 m.—8:00 m.—12:03 t.—6:04 t.—7:36 n

De Reus á Tarragona

8:30 m.—9:47 m.—2 t.—7:04 t.

De Tarragona á Reus

7:30 m.—12:25 t.—4:30 t.—8:20 n.

De Reus á Lleyda

3:40 m.—5:23 t.

De Lleyda á Reus

5:50 m.—3:50 t.

De Reus á Vimbodí

1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Tarragona á Valencia

9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia á Tarragona

11 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,	8:30 m.
De id. per Sant Vicens,	1:30 t.
De Barcelona (per Tarragona)	3:30 m.
De id. directe	10:45 m.
De id. id.	1:30 t.
De id. ab la correspondencia extranjera	
(per Picamoixons y descendencia de Lleyda)	7:30 t.
De Madrid y Zaragoza	2:30 n.
De Lleyda y Huesca	7:30 n.
Dels pobles servits per peatons	9:00 m.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5:00 m.
Pera id. á las 2:00 t.
Pera id. y extranjer, per Tarragona, 7 tarde.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
Pera Tarragona, per Sant Vicens, á las 5 m.
Pera Tarragona, Valencia, Murcia y Andalucía, 7 nit.

Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y salinas á las 8:00 m.
Pera Madrid, Aragón, Teruel, provincias vascongadas Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 4 t.
Los pobles servits per peatons á las 11:30 m.

Nota.—Deu tenirse present que tots los barcos que portan tropas de refors á las Antillas y Filipinas, portan també correu.

HORAS DE DESPAIG

Certificats de deu á onze matí y de 5:30 á 6:30 tarde
Valors declarats y objectes assegurats de deu á onze matí y de 5:30 á 6 tarde.
Apartats de 9:30 á 11:30 matí y de 3 á 3:30 tarde y de 7:30 á 8 nit.
Lista de Correus de deu á 11:30 matí y de 3 á 3:30 t.
Reclamacions de deu á onze matí.
Nota.—Entrega de valors las mateixas horas de despaig.

SERVEY DE BUSSONS

Los dels Estanchs se recullen á las 12 del matí 6 de la tarde y 9 de la nit, lo de la Administració 5 minutos avans de la sortida de las expedicions y de las Estacions á la arribada dels trens correus.
Los impresos, mostrars, periódichs, papers de negocis y medicaments deuen entregarse á má en la Administració.

SERVEY DE LA CARTERÍA

Los Carters surten á distribuir la correspondencia á las 9 y 11:30 del matí—3 de la tarde y 8 de la nit.

Reus á primer d' Octubre, de 1898.—L' Administrador, Lluís Reso.

Pildoras de la Pell-Roja

Preparació especial de Joseph M.ª Font
(FARMACEUTICH)

Demaneulas tots los que tinguen tós en coalsevol
Farmacia encara aquells que no hagin conseguit
alivi ab cap altre de tots los acreditats específics
coneguts, tota vegada que ellas constituheixen un precíós medicament para combatrela.

Preu 1 pesseta capsas

Nota.—Se envian per correu certificadas sens augment de preu als pobles ahont no hi hagi farmacia sempre que se demanin duas capsas.

FARMACIA CENTRAL
ESPANYOLA
Pelayo, 42
Barña.

PERA ADOB DE TOTOS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINATEMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

SALES DE STASSFURT

COM ADOB FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

Lo més económic, lo més efíca, lo mes durader

balx garantia del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 l/2 A 16 0/10 AZOE Y D'EFECTES, RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA